

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Telefon: (06-1) 443-5573, Telefax: (06-1) 443-5733

BM telefon: 33-104, 33-140, BM telefax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/1214- /2011. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri
intézkedés elleni panasz elbírálása

Előadó: dr. Tóth Boglárka ktv.

Telefon: 06-1/443-5674/33-430

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **a panaszos** által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 152/2012. (IV. 25.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a lakcímkártya elvétele, illetve a ruházat-és csomagátvizsgálás tekintetében a panasznak

helyt adok,

minden más tekintetben azt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (1) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Törvényszéknek címezve (1539 Budapest, Pf.: 632.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez (1027 Budapest, Csalogány u. 47-49.) is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) jogi képviselő
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos meghatalmazott jogi képviselője útján, 2011. augusztus 19-én terjesztette elő panaszát a Panasztestületnél a vele szemben 2011. augusztus 13-án fogatosított rendőri intézkedés miatt. A panaszos beadványa az alábbiak szerint foglalható össze.

A panaszos két hölgyel sétált Sz-en, a S. utcán 2011. augusztus 13-án, amikor egy rendőrautó hajtott be a R. utcába, mely a S. utcára merőleges. Kiszállt belőle három rendőr, és a panaszost a rendőrautóhoz hívták. Elkérték a személyi igazolványát és lakcímkártyáját. Az egyik rendőr felszólította a panaszost, hogy pakolja ki a zsebeit és táskáját a rendőrautóra, majd az egyik rendőr arra szólította fel, hogy tegye kezeit a rendőrautóra, majd megmotozták. A panaszos mindkét felszólításnak eleget tett.

A panaszos kérte, hogy a rendőrök igazolják magukat, azonban erre azt a választ kapta, a ruha igazolja őket.

Az igazoltatás végén az egyik rendőr a panaszos papírjait a földre dobta, majd azt mondta, hogy összepakolhat. A rendőr azonban olyan közel állt meg a panaszoshoz, hogy amikor lehajolt az okmányaiért, önkénytelenül is hozzáért a rendőr testéhez. Bal kézzel érintette meg, mire a rendőr a panaszost az autónak lökte, és kijelentette, ez már hivatalos személy elleni erőszak.

A panaszos kezeit hátrabilincseltek, és előállították a rendőrkapitányságra. Körülbelül fél óra várakozás után meg akarták szondáztatni, azonban a műszer nem működött. Amíg a műszert próbálták megjavítani, az egyik rendőr azt mondta a panaszosnak, tenyereljen a falra és ne forduljon meg. Ezt megtette, azonban folyamatos szóváltás zajlott le közte és az egyik rendőr között. Ennek során a rendőr odalépett a panaszoshoz, megfogta a kezeit, és földre lökte, vigyázva, hogy a panaszos ne essen nagyot. Egy másik rendőr segítette fel a földről.

Később a panaszost elvitték a klinikára, ahol vért és vizeletet vettek tőle, majd visszavitték a rendőrkapitányságra. A panaszos megkérdezte, hogy joga van-e ügyvédet fogadni, azt mondták erre, hogy az ezután fog kiderülni.

A panaszost visszavitték a „cellájába”, ahol hosszabb időt töltött, az időérzését is elveszítette. Később megjelent a panaszost igazoltató rendőr. A panaszos kérte tőle igazolványát, de a rendőr ismét azt felelte, a ruha igazolja őt. A panaszos ezt követően tollat kért, hogy felírhasa a rendőr ruháján lévő számot, de azt sem kapott. Ezután nem sokkal a panaszost szabadon engedték.

A Panasztestületnél előterjesztett beadvány tartalma alapján a panaszos rendőri intézkedéssel kapcsolatos kifogásai az alábbiakban összegezhetők:

- a panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdése előtt nem köszöntek, nem mutatkoztak be, és nem közölték azonosító számukat, valamint az intézkedés tényét és célját;
- a panaszos sérelmezte, hogy igazoltatása során a rendőrök lakcímkártyáját is elvették;

- a panaszos kifogásolta, hogy a rendőrök igazoltatás során nem töltötték ki RK lapot, és lekérdezést sem hajtottak végre;
- a panaszos kifogásolta a csomag- és ruházatátvizsgálás jogszerűségét;
- a panaszos kifogásolta a vele szemben alkalmazott testi kényszer és bilincs alkalmazásának jogszerűségét;
- a panaszos kifogásolta előállításának jogszerűségét és időtartamát;
- a panaszos kifogásolta a törvény szerinti panasz lehetőségére vonatkozó tájékoztatás elmaradását;
- a panaszos kifogásolta az intézkedő rendőrök hangnemét, viselkedését.

Mindezek alapján kérte a Panasztestület vizsgálatát. A Panasztestület megállapította, hogy sérült a szolgálati fellépés jogszabályban előírt kötelezettségeinek részben történő teljesítése, illetve a lakcímkártya elkérése miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálásával sérült a panaszos személyi integritáshoz való joga, az előállítás időtartama miatt pedig a személyes szabadsághoz való joga. A nem megfelelő előállítási okra való hivatkozás szintén alapjogi sérelmet idézett elő a panaszos oldalán.

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratok álltak rendelkezésre:

- a panaszos jogi képviselőjének 2011. augusztus 19-én, telefax útján küldött panaszbeadványa;
- a panaszos jogi képviselőjének 2011. augusztus 19-én, postai úton küldött panaszbeadványa;
- a panaszos jogi képviselőjének 2011. október 18-án, telefax útján küldött panasz kiegészítése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság vezetőjének 06010/5583/2011. bü. sz., 2011. augusztus 22-én kelt értékelő jelentése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály 06010/17453/2011. id. sz., 2011. augusztus 14-én kelt, az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentése, és az ahhoz kapcsolódó parancsnoki vélemény és kivizsgálás;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály 06010/5583/2011. bü. sz., 2011. augusztus 14-én kelt, az előállítás végrehajtásáról szóló jelentése, és az ahhoz kapcsolódó parancsnoki vélemény és kivizsgálás;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály alosztályvezető-helyettesének 06010/17453/2011. id. sz., 2011. augusztus 14-én kelt, a kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásáról szóló jelentése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság által kiállított igazolás a rendőrségi előállítás időtartamáról;
- nyilatkozat befogadáskor, hozzátartozó kiértékeléséről szóló nyomtatvány;
- a Sz-i Rendőrkapitányság 0016808-as sorszámu, 2011. augusztus 14-én kiállított letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyve;
- az SZTE Traumatológiai Klinikája által kiállított orvosi igazolás;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály 06010/5583/2011. bü. sz., 2011. augusztus 14-én kelt büntető ügyben tett feljelentése;

- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály vezető-helyettesének 06010/5583/2011. bü. sz., 2011. augusztus 14-én kelt jelentése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedő rendőreinek 06010/5583/2011. bü. sz., 2011. augusztus 15-én kelt jelentése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedő r. főtörzsőrmesterének 06010/5583/2011. bü. sz., 2011. augusztus 15-én kelt jelentése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedő r. főtörzsőrmesterének tanúkihallgatásáról 2011. augusztus 14-én készült, 06010/5583/2011. bü. sz. jegyzőkönyv;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedő r. őrmesterének tanúkihallgatásáról 2011. augusztus 14-én készült, 06010/5583/2011. bü. sz. jegyzőkönyv;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 06010/5583/2011. bü. sz., 2011. augusztus 17-én kelt határozata a bűnügy áttételéről;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedő r. főtörzsőrmesterének 2011. október 15-én készített, 06010/22320/2011. id. sz. jelentése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedő r. őrmesterének 2011. október 17-én készített, 06010/22320/2011. id. sz. jelentése;
- a Sz-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedő r. őrmesterének 2011. október 19-én készített, 06010/22320/2011. id. sz. jelentése;
- 1 CD lemez (rádióforgalmazás hanganyaga);
- a Panasztestület munkatársának 2012. április 13-án készített feljegyzése;
- a Panasztestület munkatársának 2012. április 13-án készített feljegyzése;
- a Panasztestület munkatársának 2012. április 16-án készített feljegyzése.

A panaszos által konkrétan előadott kifogások kapcsán lefolytatott vizsgálat alapján az alábbiakat állapítottam meg.

1. A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdése előtt nem köszöntek, nem mutatkoztak be, és nem közölték azonosító számukat, valamint az intézkedés tényét és célját.

A szolgálati fellépés módja tekintetében az alábbi jogszabályok rendelkezései az irányadóak:

Rtv. 20. § (1) A rendőrt az intézkedés során

- a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy
- b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

(3) A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. § (1) A rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

A panaszos előadásával ellentétben, a 2011. október 17-én és 19-én készült rendőri jelentések leírják, hogy a rendőri intézkedés megkezdésekor a panaszosnak a rendőrök megfelelően köszöntek, majd a járőrvezető tisztelgett, közölte jelvéyszámát, majd felszólította a panaszost, hogy igazolja személyazonosságát, mivel közbiztonsági ellenőrzést hajtanak végre vele szemben. A panaszos az intézkedés során többször is megkérdezte a rendőrök jelvéyszámait, amely kérdésnek mindannyiszor eleget is tettek. A r. főtörzsrőrmester közölte a foganatosítandó rendőri intézkedés tényét is a panaszossal.

Ahogy azt a BH 2009.230 számú Legfelsőbb Bírósági határozat is kimondja, a rendőri intézkedésről készült jelentés közokiratnak minősül, és az ellenkező bizonyításig teljes bizonyító erővel bizonyítja az okiratba foglalt intézkedés tartalmát, annak megtörténtét, a benne foglalt nyilatkozat megtételét. A fentebb kifejtettekre figyelemmel a panasz ezen részének elbírálására a rendőrségi iratokban rögzített nyilatkozatok figyelembe vételével került sor, amelyek alapján megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek az Rtv. szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendelkezéseinek. A panaszt e tekintetben **elutasítom**.

2. A panaszos sérelmezte, hogy igazoltatása során a rendőrök lakcímkártyáját is elvették.

A panasz ezen részének vizsgálata az alábbi jogszabályok alapján történt:

Rtv. 29. § (3) Az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

Szolgálati Szabályzat 38. § (1) Az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 5. §. (8) A személyazonosító igazolvány: olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és az e törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja.

29. § (3) A személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár

- a) nevét;
- b) születési helyét;
- c) születési idejét;
- d) állampolgárságát;
- e) anyja nevét;
- f) nemét;
- g) arcképét;
- h) aláírását, ha a 14. életévét betöltötte;
- i) a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét.

Mind a 2012. augusztus 15-én készült rendőri jelentések, mind a r. főörzsőrmester tanúként való kihallgatásáról készült jegyzőkönyv – a panaszos előadását alátámasztva – tartalmazza, hogy a panaszos az intézkedő rendőrnek átadta személyigazolványát és lakcímkártyáját. A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a panaszos önként adta-e át a lakcímgazolványát, vagy rendőri kérésre. Tekintettel azonban arra, hogy a rendőri intézkedés időpontjában hatályban lévő Rtv. nem adott lehetőséget arra, hogy az intézkedő rendőr a panaszos lakcímkártyáját elkérje, így amennyiben a panaszos kérés nélkül adta is át ezen igazolványát, az intézkedő rendőrnek azt nem kellett volna elvennie tőle.

Mindezek alapján a lakcímkártya átadása kapcsán előadott panasznak **helyt adok**.

3. A panaszos kifogásolta, hogy a rendőrök igazoltatás során nem töltötték ki RK lapot, és lekérdezést sem hajtottak végre annak ellenére, hogy a jogszabályok alapján ez kötelező lett volna.

A panasz ezen részének vizsgálatánál – az előző pontban rögzített Rtv. 29. § (3) bekezdés mellett – az alábbi jogszabályok voltak az irányadók:

Szolgálati Szabályzat 38. § (1) Az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.

(2) Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

(3) Az Rtv. 24. §-ának (4) bekezdésében meghatározott intézkedéskor a rendőr a szolgálat befejezését követően haladéktalanul írásos jelentést tesz, amely tartalmazza az igazoltatással érintett személynek az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti adatait. Az igazoltatást kérő részére az igazoltatott személy adatait is a rendőrkapitányság adhatja ki.

A rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy készült-e igazoltató lap az intézkedés alkalmával, tekintettel arra, hogy számítógépes nyilvántartásba nem került, fizikálisan pedig már nem fellelhető. Azonban a rádióforgalmazás hanganyaga, illetve a rádióforgalmazási lista rögzíti, hogy a panaszos adatainak, illetve mobiltelefonjának lekérdezése 2011. augusztus 13-án 23 óra 31 perc és 33 perc között megtörtént. Tehát a panaszos adatainak lekérdezésére – a panaszbeadványban megfogalmazottakkal ellentétben – sor került. A tanúkihallgatásról szóló 06010/5583/2011/bü. számú jegyzőkönyv pedig tartalmazza, hogy miután a r. főörzsőrmester elkérte a panaszos okmányait, azokat továbbadta r. őrmester társa részére, hogy ő rögzítse az adatokat. Ekkor a panaszos megjegyezte, hogy „mi van, csak a lány tud írni?”. Ezen közvetett megállapítás tehát az igazoló lap elkészültére utal.

Tekintettel a fentiekre, az e körben előadott panaszt **elutasítom**.

4. A panaszos kifogásolta a csomag- és ruházatátvizsgálás jogszerűségét.

A csomag- és ruházatátvizsgálás tekintetében az alábbi jogszabályok rendelkezései az irányadóak:

Rtv. 29. § (6) A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Szolgálati Szabályzat 40. § (1) A ruházat, csomag és jármű átvizsgálása bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése tárgyi bizonyítási eszközeinek felkutatására, közbiztonságra veszélyes eszközök kiszűrésére irányulhat.

(2) Ruházat-, csomag-, járműátvizsgálásra kerülhet sor különösen:

- a) igazoltatás során,
- b) fokozott ellenőrzés során,
- c) személyi szabadságot korlátozó intézkedések fogantatásakor,
- d) rendezvény, esemény alkalmával meghatározott területre belépő személyek esetében,
- e) az állam működése, illetve a lakosság ellátása szempontjából fontos létesítményekbe való be- és kilépéskor.

Az intézkedő rendőrök által, 2011. augusztus 15-én készült jelentések nem rögzítik, hogy miért került sor a panaszos csomagjának és ruházatának átvizsgálására. Az utóbb, 2011. október 15-én és 19-én készült jelentések pedig az intézkedés okaként azt jelölték meg, hogy nem volt kizárt, hogy a panaszos hátizsákjában közbiztonságra különösen veszélyes eszköz van, illetve nem volt biztos, hogy csak alkoholt fogyasztott, így az esetlegesen előkerülő kábítószer illetve kábítószer gyanús anyag megtalálása céljából is szükségesnek vélték a panaszos átvizsgálását.

Önmagában az a körülmény azonban, hogy a panaszos hátizsákkal, ittas, illetve bódult állapotban sétált az utcán, nem szolgáltatott elegendő indokot ruházatának és csomagjának átvizsgálásához. A panaszos személyazonosságát az átadott okmányok alapján megállapították, közrendet, közbiztonságot fenyegető veszélyhelyzet nem forgott fenn, szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének gyanújáról pedig az intézkedő rendőrök jelentéseikben nem tettek említést. A ruházat- és csomagátvizsgálásnak később, a hivatalos személy elleni erőszak elkövetése gyanújának felmerülésekor azonban már lett volna helye.

Tekintettel a fentiekre, a ruházat- és csomagátvizsgálás kapcsán előadott panasznak **helyt adok.**

5. A panaszos kifogásolta a vele szemben alkalmazott testi kényszer és bilincs alkalmazásának jogszerűségét.

5.1 Testi kényszer alkalmazásának jogszerűsége

A panasz ezen részének vizsgálata az alábbi jogszabályok alapján történt:

Rtv. 47. § A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

Szolgálati Szabályzat 58. § (1) A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

(2) A kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet,

testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogatosítson.

59. § (1) Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszer akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

(2) A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.

Az elfogás végrehajtásáról / kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés rögzíti, hogy testi kényszer alkalmazására az Rtv. 47. §-a alapján került sor, a r. főtörzsőrmester a tanult önvédelmi fogásokkal a panaszt a szolgálati gépjármű motorház tetejére fektette. Az ezt megelőző eseménysort azonban mind a panaszos, mind a rendőrök másként adták elő.

A panaszos beadványában leírta, hogy az intézkedő rendőr igazoltatását követően okmányait a földre dobta, és szándékosan olyan közel állt hozzá, hogy amikor lehajolt az iratokért, akkor önkéntelenül is kénytelen volt hozzáérni a rendőrhöz. Ezt követően lökte a rendőr a panaszt a gépjárműnek, és közölte, ez hivatalos személy elleni erőszak.

Ezzel szemben a rendőrségi iratok azt tartalmazzák, hogy a panaszos – feltehetőleg alkoholos befolyásoltsága miatt – nem tudta rendesen megfogni az okmányokat, melyek a földre estek. Mivel a rendőrök a panaszossal szemben a rendőri intézkedés szempontjából biztonságos távolságot megtartották, ezért a panaszos egy lépést tett előre a járőrvezető felé, és egy alkalommal jobb tenyerével erőteljesen mellkason ütötte a rendőrt.

A panaszos tehát nem vitatta, hogy hozzáért a rendőr testéhez az intézkedés során, azonban ezen mozdulat célzottsága és szándékossága tekintetében ellentmondás mutatkozik az előadások között. Ezen ellentmondás feloldása nélkül is megállapítható, hogy a panaszos hirtelen mozdulatát, magatartását az intézkedő rendőr érzékelhette személye elleni támadásként, így a rendőr jogszerű intézkedésével szembeni ellenszegülésként. Ez esetben pedig az intézkedés eredményes befejezése biztosítása érdekében a testi kényszer alkalmazására jogszerűen került sor.

A testi kényszer alkalmazása tekintetében előadott panaszt **elutasítom**.

5.2 Bilincs alkalmazásának jogszerűsége

Bilincs alkalmazása esetén az alábbi jogszabályok rendelkezései az irányadóak:

Rtv. 48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

Szolgálati Szabályzat 60. § (1) Bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt:

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

e) aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

Az elfogás végrehajtásáról / kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés a bilincselés indokaként az Rtv. 48. § b), c) és d) pontját tüntette fel, azaz támadás és szökés megakadályozását, illetve az ellenszegülés megtörését. Az előző, 5.1-es pontban részletesebben kifejtett indokok alapján megállapítható, hogy a rendőr jogszerű intézkedése eredményességének biztosítása érdekében szükség volt a panaszossal szemben bilincs alkalmazására.

Tekintettel a fentiekre, a bilincs alkalmazására kellő jogalap birtokában került sor, az e tekintetben előadott panaszt **elutasítom**.

6. A panaszos kifogásolta előállításának jogszerűségét és időtartamát.

6.1 Előállítás jogszerűsége

Az előállítás jogszerűségének vizsgálata az alábbi jogszabályok alapján történt:

Rtv. 33. § (1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;

A Büntető Törvénykönyvről szóló (a továbbiakban: Btk.) 1978. évi IV. törvény 229. § (1) Aki a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az intézkedő rendőrök által 2012. augusztus 15-én készült jelentések egybehangzóan rögzítik, hogy mikor a járőrvezető a panaszos részére visszaadta az okmányokat, azok kicsúsztak a panaszos kezéből, és a földre estek. Ezt követően a panaszos a járőrvezető felé lépett, és hirtelen mozdulattal jobb kezével mellkason ütötte. A panaszos beadványában sem vitatta, hogy hozzáért a rendőr testéhez az intézkedés során, tehát fennállt a gyanúja a hivatalos személy elleni erőszak megvalósításának.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja a szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérés esetén az intézkedő rendőr számára nem ad mérlegelési lehetőséget, az elkövetőt a további intézkedések megtétele céljából az illetékes hatóság elé kell állítani.

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában került sor, a panaszt e tekintetben **elutasítom**.

6.2 Előállítás időtartama

A panasz ezen részének vizsgálata az alábbi jogszabályok alapján történt:

Rtv. 15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

33. §. (3) A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A rendelkezésre álló dokumentumok tanúsága alapján a panaszos előállítása 2011. augusztus 13-án 23:37 órától augusztus 14-én 04:00 óráig tartott, tehát mintegy 4 és fél órán

keresztül. Ezen időtartam alatt a panaszost beszállították a rendőrkapitányságra, ahol alkohol szondát és légalkohol mérő készüléket alkalmaztak vele szemben. Ez utóbbi meghibásodása miatt került sor a panaszos orvosi ügyeletre való átszállítására, ahol vér-és vizeletvizsgálaton esett át. Miután visszaszállították a rendőrkapitányságra, a rendőrök elkészítették a szükséges dokumentumokat, tájékoztatták a panaszost jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállítás várható időtartamáról. Jegyzőkönyvet készítettek a letéti tárgyakról, és megpróbálták értesíteni a panaszos által megjelölt hozzátartozót. Ezt követően megvárták – a korábban már értesített – ügyészség utasítását a további teendők kapcsán. Az ügyészség sem a panaszos meghallgatását, sem őrizetbe vételét nem tartotta szükségesnek, ezért a panaszost hajnali 04:00 órakor szabadon bocsátották.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a rendőrség az Rtv. 33. § (3) bekezdésében foglaltak megfelelően, a szükséges ideig korlátozta a panaszos személyes szabadságát. Azon időbeli késlekedésért, amíg az intézkedő rendőrök az ügyészség utasítására vártak, a Rendőrséget felelősség nem terheli. Az előállítás időtartama kapcsán előadott panaszt **elutasítom**.

7. A panaszos kifogásolta a törvény szerinti panasz lehetőségére vonatkozó tájékoztatás elmaradását.

A panasz lehetőségére vonatkozó tájékoztatás szabályait az Rtv. 20. § (2) bekezdése tartalmazza, miszerint *„a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.”*

Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson – melyet a panaszos aláírásával is ellátott – több magyarországi jogvédő szervezet elérhetősége szerepel, ugyan a panasztételi lehetőség határidejére való utalás nélkül. A 2012. október 15-én és 17-én készült jelentések azonban tartalmazzák, hogy a panaszost a járőrvezető felvilágosította, mely testületekhez fordulhat a továbbiakban esetleges panaszával, amelyet a panaszos megértett és tudomásul vett. A „Nyilatkozat befogadáskor” elnevezésű dokumentumon – melyen szintén szerepel a panaszos aláírása – is megjelölésre került, hogy a panaszost jogorvoslati lehetőségeiről tájékoztatták.

Tekintettel arra, hogy ugyan az írásbeli tájékoztatón a benyújtás határideje nem szerepel, azonban szóban a megfelelő felvilágosítást a panaszos megkapta, a panasztételi lehetőségről való tájékoztatás kapcsán előadott panaszt **elutasítom**.

8. A panaszos kifogásolta az intézkedő rendőrök hangnemt, viselkedését.

Az Rtv 2. § (1) bekezdés szerint *„a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”*

A panaszos beadványában előadta, hogy a rendőrök és közte folyamatos volt a szóváltás, és az igazoltatás során az ellenőrzést végző rendőr közölte vele, hogy „ha nem lenne szolgálatban, már megverte volna.”

A rendőrségi iratok ezzel szemben azt tartalmazzák, hogy a panaszos volt az, aki nem tanúsított tisztelettudó magatartást, szidalmazta a rendőröket, illetve a rendőri hivatást, és az

„állam csicskájának” nevezte őket. A rendőrök – jelentéseikben foglaltak szerint – nem tettek olyan kijelentést, hogy „ha szolgálaton kívül lennének, megvernék a panaszost”, és kultúráltnak beszéltek vele.

Tekintettel arra, hogy a panaszos és az intézkedő rendőrök nyilatkozatai között ellentmondás áll fenn, – a II./1-es pontban kifejtetteknek megfelelően, – a panasz ezen részének elbírálására a közokiratnak minősülő rendőrségi iratokban rögzítettek figyelembe vételével került sor. Ezen iratok tartalma alapján a rendőrök által használt hangneme megfelelt az Rtv. 2. § (1) bekezdésébe foglalt követelményeknek. A panaszt e tekintetben **elutasítom**.

III.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának, személyi integritáshoz való jogának, illetve személyes szabadsághoz való jogának sérelmét.

A határozat II. részében részletesen kifejtett indokok alapján a Panasztestület megállapításaival a **2., 3., 4., 5., 6.1, 7. és 8.** számokon jelzett kifogások tekintetében egyetértek, az **1. és 6.2** számokon jelzett kifogások tekintetében pedig eltérő álláspontomat (jogszabállyal alátámasztott részletes indokolással együtt) fentebb kifejtettem.

Hatásköri és illetékességi szabályokat az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdés, 54. § (1) bekezdés, 55. § (1) bekezdés, 57. § (5) bekezdés, 59. § (1) bekezdés;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdés, 330. § (2) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) a) pont és (2) bekezdés, 109. § (1) bekezdés;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (1) bekezdés, 15. § (1) bekezdés, 20. §, 29. § (3) és (6) bekezdések, 33. § (1) a) pont és (3) bekezdés, 47. §, 48. §, 92. § (1) bekezdés, 93. § /A (6) (7) és (9) bekezdések;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. § (1) bekezdés, 38. § (1)(2) és (3) bekezdések, 40. § (1) és (2) bekezdések, 58. § (1) és (2) bekezdések, 59. § (1) és (2) bekezdések, 60. § (1) bekezdés;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 229. § (1) bekezdés;
- a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 5. §. (8) bekezdés, 29. § (3) bekezdés.

Budapest, 2012. július „ „„

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány